

**НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ**

**Цикл: «ЛОГІКА»
ЛЕКЦІЯ №12**

ДОВЕДЕННЯ (ДОКАЗ)

Ведучий лекції Богдан Піонтковський-Вихватень, психолог ЦДПОУМ, кандидат педагогічних наук.

Визначення логічного доказу.

- ▶ **Доказовість** - це важлива якість правильного мислення. Воно є відображенням у людському мозку однієї з корінних закономірностей матеріального світу. У природі та в суспільстві кожен предмет, кожне явище пов'язані з усіма іншими предметами та явищами.

Кожна нова думка спирається на попередні як на свою основу, а попередні думки готують результат умовиводу.

- ▶ Завдання будь-якого наукового дослідження полягає в тому, щоб встановити зв'язки між окремими сторонами предмета, між даним предметом і навколишніми предметами.

Слово «доказ» має у науці та у життєвому побуті три значення:

- ▶ **Перше:** як доказ того, що те чи інше явище, той чи інший факт мали місце, наводиться інше явище, інший факт.
- ▶ **Друге** значення слова «доказ». Доказ - як джерело відомостей про ту чи іншу подію.
- ▶ І є ще третє значення слова «доказ». Узагальнений в теорії досвід праці людей дає можливість перевіряти судження логічним шляхом.

Доказ — це логічна дія, у процесі якої істинність одного будь-якого судження обґрунтовується за допомогою інших суджень, істинність яких перевірено практично.

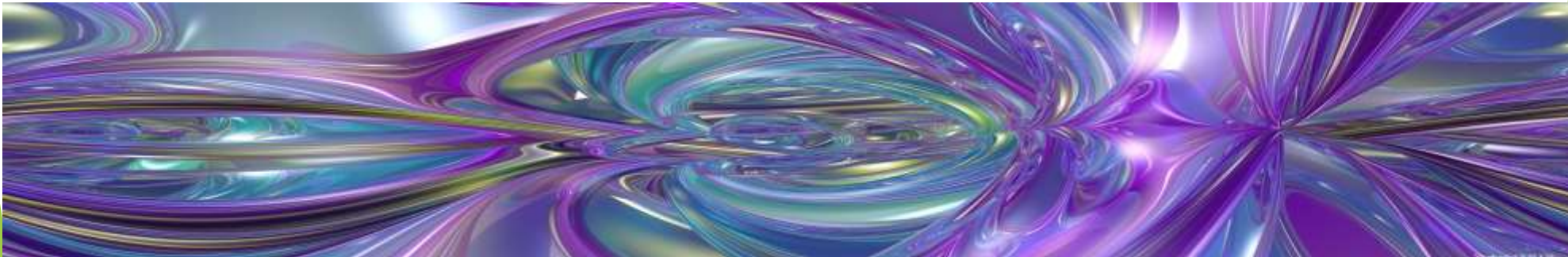
Логічне підтвердження – це розумовий процес. Істинність одного судження підтверджується за допомогою інших суджень.

Склад доказу:

- 1) **Тезою** називається судження чи положення, істинність якого потрібно довести.
- 2) **Підставами** (доводами чи аргументами) називаються ті судження, істинність яких вже встановлено і тому можуть бути приведені на підтвердження тези як достатньої підстави.
- 3) **Спосіб доказу** — форми зв'язку та поєднання основ та висновків із підстав, які дають можливість довести істинність тези.

Спосіб доказу — це послідовний зв'язок низки міркувань, ланцюг суджень, який повинен переконливо показати, що теза, яка доводиться логічно, випливає з посилок або аргументів, істинність яких перевірена на практиці.

Докази прямі та непрямі

Доказ, у якому аргументи безпосередньо обґрунтовують істинність тези, називається **прямим доказом**.

Доказ, у якому істинність тези обґрунтовується у вигляді спростування істинності інших положень, називається **непрямим доказом**.

Правила доказу:

Перше правило. Теза має бути судженням ясним і точно визначеним. Не можна доводити тезу, якщо вона не визначена.

Друге правило. Теза має залишатися тотожною, тобто незмінною протягом усього доказу.

Третє правило. Докази, що наводяться на підтвердження тези, повинні бути істинними, які не підлягають сумніву.

Четверте правило. Доводи повинні бути достатньою основою для тези.

П'яте правило. Докази мають бути судженнями, істинність яких доведена самостійно, незалежно від тези.

Шосте правило. Теза має бути висновком, що логічно випливає з доказів за загальними правилами висновку.

Спростування:

- 1) Найвірніший і найуспішніший спосіб спростування тези, виставленої опонентом, — це спростування фактами.
- 2) Піддаються критиці аргументи, які опонентом висунуті в обґрунтування його тези.
- 3) Доводиться, що істинність тези спростовуваного доказу не впливає з доказів, наведених на підтвердження тези.
- 4) Самостійно доводиться нова теза, яка є суперечливою стосовно спростовуваної тези.
- 5) Доводиться помилковість самої спростовуваної тези.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОВТОРЕННЯ

- ▶ 1. Що означає обґрунтувати судження?
- ▶ 2. Які судження не потребують логічного обґрунтування?
- ▶ 3. Які три значення має слово «доказ»?
- ▶ 4. Що означає довести істинність будь-якого судження?
- ▶ 5. Що таке теза?
- ▶ 6. Що таке основа?
- ▶ 7. Що таке метод доказу?
- ▶ 8. Що таке прямий доказ? (Наведіть приклад.)
- ▶ 9. Що таке опосередкований доказ? (Наведіть приклад.)
- ▶ 10. Що таке «зведення до абсурду»?
- ▶ 11. Які правила доказу?
- ▶ 12. У чому суть логічної помилки «підміна тези»? (Наведіть приклад.)
- ▶ 13. У чому суть логічної помилки «хто надмірно доводить-нічого не доводить»? (Наведіть приклад.)
- ▶ 14. У чому суть логічної помилки «основна помилка»? (Наведіть приклад.)
- ▶ 15. У чому суть логічної помилки «не витікає»? (Наведіть приклад.)
- ▶ 16. У чому суть логічної помилки «від сказаного у відносному сенсі до сказаного безвідносно»? (Наведіть приклад.)
- ▶ 17. Що таке «порочне коло» у доказі?
- ▶ 18. Що таке «почетверення термінів»?
- ▶ 19. Що таке спростування?
- ▶ 20. Які засоби спростування ви знаєте?

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
Запрошує:

Пропонуємо вчителям:

- ▶ Цикл лекцій «Про обдарованість від А до Я»
- ▶ Цикл лекцій «Пропедевтика профорієнтації»

Пропонуємо учням ЗЗСО

- ▶ Цикл лекцій «Власний компас профорієнтації»

Цикл лекцій «Що таке психологія»

- ▶ Дні НАУки
- ▶ Дні відкритих дверей НАУ
- ▶ Дні професій

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Website: <https://nau.edu.ua/>

Facebook: <https://www.facebook.com/nauofficial>

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

Website: <http://iro.nau.edu.ua/>

E-mail: iro@npp.nau.edu.ua

тел.: (044) 406-72-02; 406-72-09

ЦДПОУМ

Кабінет: корпус № 8а, каб. 304

Телефони: (044) 406-68-47, 406-74-15

E-mail: center.dp@nau.edu.ua

Долучайся до

нас: https://www.facebook.com/center_dp/

Address: 03058 м. Київ, пр. Любомира Гузара, 1, корпус 8а